

اثرات زیست محیطی ناشی از احداث سد میجران

سیامک بوداچپور، علیرضا جدیدی

هیات علمی دانشکده عمران دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی

کارشناسی مهندسی عمران دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران جنوب

bodaghpour@kntu.ac.ir

arjadidi@gmail.com

خلاصه

در راستای توسعه کشور احداث سد نه تنها یکی از راهکارهای موثر در تأمین انرژی، آب شرب، آب مورد نیاز مراکز صنعتی و زمین‌های کشاورزی میباشد، بلکه به‌عنوان یک مرکز تفریحی و پرورش ماهی می‌تواند از نظر اقتصادی سودآوری قابل توجهی داشته باشد. احداث سد همانند سایر طرح‌های عظیم عمرانی دارای پیامدهای مثبت و منفی زیست محیطی خواهد بود. بنابراین لازم است قبل از صرف هزینه‌های کلان در شروع احداث سد، ارزیابی‌های زیست محیطی در طراحی‌ها و برنامه‌ریزی‌های اولیه لحاظ شود. پروژه احداث و بهره‌برداری سد میجران واقع در حوزه آبریز رودخانه نساءرود می‌باشد بطوریکه این حوزه تماماً در شهرستان رامسر قرار گرفته و از نظر جغرافیایی در جنوب غربی حوزه‌کلی دریای مازندران و دامنه‌های مشرف به شمال شرق رشته‌کوه البرز بین طول‌های ۵۰،۴۲ و ۵۰،۳۵ شرقی و عرض‌های ۳۶،۴۹ و ۳۶،۵۲ شمالی قرار دارد. بررسی وضعیت محیط زیست حوزه در ارتباط با پروژه احداث سد میجران در پنج‌بخش مطالعات محیط زیست فیزیکی، بیولوژیکی، منابع آب، آلودگی‌ها و پراکنش حیات وحش مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته و سپس به نکات مثبت و منفی زیست محیطی نیز اشاره شده است.

کلمات کلیدی: سد میجران، محیط زیست منطقه ای، ارزیابی.

مقدمه:

حوزه آبریز نساءرود دارای یک بخش جلگه‌ای در شمال حوزه و یک بخش کوهستانی و کوهپایه‌ای در جنوب حوزه است. ساختگاه سد تماماً در بخش کوهستانی و کوهپایه‌ای قرار دارد که به‌همین علت غیرقابل سکونت بوده و آلودگی‌های صنعتی و انسانی کیفیت آب رودخانه را در بالادست تحت تأثیر قرار نمی‌دهد. در طبقه‌بندی زیستگاه‌ها، زیستگاه جنگلی خزر محسوب می‌شود. به‌طوریکه ۹۰/۳ درصد کل حوزه را پوشش جنگل شامل گونه‌های متنوع خصوصاً درختان پهن‌برگ، درخچه‌ها و گیاهان علفی مترکم تشکیل می‌دهد [۱]. قسمتی از پوشش جنگلی که بر اثر احداث سد و مخزن آن از بین خواهد رفت. در حدود ۵۵ هکتار برآورد شده است. که از این میزان ۵ هکتار شامل پوشش شمشاد و ۵۰ هکتار دارای پوشش گیاهی درختان ممرز، راش، بلوط و توسکا می‌باشد. جانوران شناسایی شده در محدوده مورد مطالعه شامل پستانداران، پرندگان، خزندگان و ماهی‌ها می‌باشند [۱]. در طبقه‌بندی IUCN گونه‌های کل و بز، آسیب‌پذیر VU و گونه پلنگ در معرض خطر EN می‌باشد که باید مورد توجه خاص قرار گیرند. بررسی وضعیت محیط زیست منطقه در ارتباط با احداث و بهره‌برداری سد میجران در بخش‌های مطالعه محیط زیست فیزیکی، بیولوژیکی، منابع آب، آلودگی‌ها و پراکنش حیات وحش و گیاهان انجام شده است.

موقعیت جغرافیایی سد میجران:

سد مخزنی میجران بر روی رودخانه نساءرود با موقعیت جغرافیایی ۴۲° ۵۰' طول شرقی و ۳۶° ۵۰' عرض شمالی در ۲۰ کیلومتری رامسر در غرب استان مازندران در حال احداث است. این رودخانه از بهم پیوستن سرشاخه‌های دائمی و فصلی و مسیل‌های موجود منطقه تشکیل شده و در ۱۰ کیلومتری شرق رامسر به دریای مازندران می‌ریزد [۳]. حوزه آبریز نساءرود دارای یک بخش جلگه‌ای در شمال حوزه و یک بخش کوهستانی و کوهپایه‌ای در جنوب دارد. محل ساختگاه سد تماماً در بخش کوهستانی کوهپایه قرار گرفته که صرف نظر از باغات کوچک چای، تماماً جزء مناطق جنگلی به شمار می‌آیند.